

Tīcs Dzintarkalns

NOTIKUMI UN AINAS

no Talsu un
apkārtnes dzīves

TĪCS DZINTARKALNS

**NOTIKUMI UN AINAS
NO TALSU UN
APKĀRTNES DZĪVES**

Uzrakstīti 1931. gadā

UDK
Dz

Finansiāls atbalsts izdošanai saņemts no: Talsu novada fonda, Talsu rajona padomes, Talsu pilsētas domes, Lībagu pagasta padomes, Ģibuļu pagasta padomes

Izdevums sagatavots biedrībā “Aleksandra Pelēča lasītava”

Redaktors, datordruka: Zigurds Kalmanis
Korektore: Vineta Mellenberga u.c.

Fotoattēli un informācijas vākums papildinājumiem: Imants Tamsons
Salikums un mākslinieciskais noformējums: Māris Arbidāns

ISBN 9984-9886-2-7

© teksts — “A. Pelēča lasītava”, 2006
© mākslinieciskais noformējums — Māris Arbidāns

CEĻOJUMS TALSU PAGĀTNĒ

Retais talsenieks nezina kādu aizraujošu stāstu par pagājušo laiku notikumiem savā pilsētā, kas ir daļa no viņa paša mūža dienām. Vienam ko stāstījuši vecāki, citam vecvecāki, cits pats meklējis rakstos. Dažam vēl šodien vecmāmiņas kumodes atvilktnē vai skapja plauktā glabājas dzimtas dokumenti un jau apdzeltējušas vai pat gluži labi saglabājušās senču fotogrāfijas.

Kad novadnieks, literatūrzinātnieks Ilgonis Bērsons pastāstīja par kādas senāku gadu talsenieces ģimenē saglabātajām Talsu skolotāja Teodora Zaudmana (Personvārds Tīcs Dzintarkalns pieņemts, sekojot 1920. gadu uzvārdu latviskošanas tendencēm un iesaistoties Latvijas dievturu — nacionālās reliģijas kopēju sadraudzē.) piezīmju kladēm, vēl nedomāju, ka man laimēsies ar šīm piezīmēm strādāt. Tagad (2005. gada sākumā) Tīca Dzintarkalna piezīmes nodotas sabiedriskās organizācijas “Aleksandra Pelēča lasītava” rīcībā un mēs ar aizrautīgo novadpētnieku un kolekcionāru Imantu Tamsonu uzņēmāmies tās sagatavot izdošanai.

Dzintarkalna piezīmju kladēs 1931. gadā aprakstīti Talsu pilsētas tā laika nami, iedzīvotāji un atstāstīti arī senāki vēsturiski notikumi. Vēstījums kārtots trīs daļās ar senrakstiem ierastu teksta rindkopu dalījumu paragrāfos, kas atvieglo aprakstītā notikuma vai teksta daļas atrašanu. Paliek gan neskaidra autora iecerētā kārtojuma sistēma, jo dažkārt atsevišķu paragrāfu apjoms pārlieku plašs, citu — pārāk sadrumstalots. Tekstā ievērotā ielu virzienu kārtība un namu numerācijas secība daļēji atvieglo informācijas uztveri. Vietumis namu numerācija 2005. gadā sakrīt ar piezīmēs minēto, bet, apsekojot namus dabā, noskaidrojās, ka adresu ziņā Talsos pastāv visai dīvains mistrojums, kas pēc senāko īpašumu atgriešanās mantinieku valdījumā jāpieņem kā realitāte.

Vēstījuma teksts par dažādiem objektiem vai personām, kuras tur dzīvo vai strādā, veidots brīva stāstījuma formā. Līdztekus konkrētai informācijai tekstā iekļautas ģeogrāfiskas un vēsturiskas atkāpes, anekdotiski nostāsti, psiholoģiski dažādu personu raksturojumi, politisko intrigu vērojumi un pa vienotrai tālaika tenkai. Dažā sabiedrības grupā tipāži zīmīgāki, izteiktāki, tāpat ievērojamāki par „pelēko masu“, tāpēc to raksturojums krāsaināks, košāks. Dzintarkalna piezīmes neapšaubāmi lasāmas analītiski kā ikkurš subjektīvs darbs, bet vienlaikus tās ir kolorīts mazpilsētas un plaša vēsturiska laikmeta raksturojums.

Dzintarkalna piezīmes saglabājusi Talsu ģimnāzijas 1942. gada absolvente Mirdza Jansone. Viņa strādājusi par skolas darbvedi, kad pavēlēts atbrīvot telpas vācu karaspēka vajadzībām. Vajadzējis izvākt arī skolas bibliotēku, kur Mirdza paņēmusi jau pieminētās piezīmju klades.

Ilgonim Bērsonam piezīmes atdeva Mirdzas māsa Dzidra Vedļa, jo pēc māsas nāves 1989. gadā atrada tās viņas grāmatu plauktā. Mirdzas un Dzidras māte Lizete Jansone (dz. Zandberga) jaunībā vadījusi 1904. gadā dibināto Talsu elementārskolu, no 1918. gada bijusi skolotāja Laidzes 6 klašu pamatskolā, bet no 1919. līdz 1924. gadam Sasmakas (Valdemārpils) 6 klašu pamatskolā. Viņa labi pazinusi Dzintarkalnu un stāstījusi par šo interesanto cilvēku savām meitām. No Dzidras Vedļas saņēmām arī dažus seno Talsu fotoattēlus.

Gatavojot materiālu publicēšanai, atstājām neskartu autora izteiksmes veidu, oriģinālā lietoto gramatiku (autors pats to nav ievērojis visai konsekventi), vietvārdu un personvārdu rakstību, bet daļu teksta, kur saskatījām būtiskas neprecizitātes, atsevišķu frāžu negludumus, atļāvāmies papildināt ar atdalītiem iestarpinājumiem. Precizējumi personvārdu rakstībā, teksta papildinājumi, noskaidrotie žargona un vietvārdu skaidrojumi ievietoti kvadrātiekvās [...] vai numurētos skaidrojumos katrā lapaspusē zem teksta, bet apaļās iekavas manuskriptā (..) lietojis pats teksta autors.

Piezīmes papildinātas ar Dzintarkalna testamenta norakstu, Talsu pilsētas tālaika iestāžu darbinieku sarakstiem, kas publicēti Tukuma-Talsu kalendārā 1932. gadam. Sastādījām arī aptuvenu to Talsu amatnieku reģistru, kas minēti Dzintarkalna vēstījumā. Dažviet papildinājumiem izmantoti 1935. gada Latvijas tautas skaitīšanas dati un citi dokumenti, kas pieejami Valsts vēstures arhīvā Rīgā un privātpersonu krājumos.

Tīca Dzintarkalna piezīmju burtnīcu pirmpublicējums Talsu un novada iedzīvotājiem būs laba iespēja doties aizraujošā ekskursijā pa mazpilsētas senajām ieliņām, vienkārši izņemot no grāmatplaukta un pārlapojot “Aleksandra Pelēča lasītavā” sagatavoto grāmatu. Katrs, kurš dzīvo vai kādreiz dzīvojis Dzintarkalna vēstījumā pieminētajos namos, turpmākajās lapaspusēs atradīs sev pazīstamās ēkas, tajā dzīvojušo ļaužu un pilsētas sabiedriskās dzīves norišu aprakstus. Zinot, ka Talsi daudzkārt auguši un izmainījušies, ceru, ka kādā šodienas namā, tepat mums blakus dzīvo un darbojas cits tikpat uzņēmīgs, zinošs, pietiekami pašapzinīgs un rakstīt varošs cilvēks, kuram pietiek neatlaidības, intereses un drosmes veidot līdzīgas piezīmes par mūsdienu Talsu vēsturi.

Teodors Zaudmans, kurš vēlāk pieņēmis vārdu Tīcs (arī Teodors) Dzintarkalns, kā viņš pats savā autobiogrāfijā “Gabaliņi no manas dzīves jeb kāda puslatvieša un mazciltvēka dzīves stāsts” (“Skrīnis”, 1996. gada 7. līdz 12. numuri.) raksta, dzimis 1874. gada 9. februārī piecos no rīta (pēc mūsdienu kalendāra — 22. februārī) Ventspils apriņķa Dundagas pagasta Lonastu mājās, kas atradās Dundagas-Ances lielceļa malā pie Pāces upītes. Viņa tēvs Jānis (1841—1918) un māte Bille (1846, dzimusi Ceigere no Medzeru mājām, mirusi 1929. gadā un apbedīta Jauviņu kapsētā) strādājuši Lonastu saimniekam par zemes kalpiem — ģimenei ierādītā zemes gabala lietošanas maksa bijusi piecu dienu darbs saimniekam, vienu izlietojot savu lauku kopšanai. Tēvatēvs Fricis esot bijis Lonastu saimnieka vienīgais dēls, bet “gaudens” uz kājām, tādēļ izmācījies kurpnieka amatu, bet mājas pārgājušas radniekam. No Lonastu māju “pazaudēšanas” arī cēlies Zaudmanu uzvārds.

Skolas gaitas Teodors uzsācis 1884. gada rudenī pie skolotāja Liepiņa Dundagas vecajā pagastskolā, bet pēc piecarpus gadiem beidzis Dundagas ķirspēles (novada luterāņu draudzes aprūpes apgabals) skolu, kas turpat kopā ar pagastskolu arī bijusi. T. Zaudmans 1890. gada janvārī turpinājis mācības Talsu pilsētas (krievu) skolā, kas tolaik atradās Lūkasa namā Dundagas ielā 2, nobeidzot skolas kursu ar teicamām sekmēm, bet 1893. gada augustā Talsos nokārtojis pagastskolotāja eksāmenu un strādājis par palīgskolotāju Mangaļos un Dzērbenes pagastskolā. No 1896. gada viņš turpinājis izglītību trīsgadīgajā Pēterburgas skolotāju institūtā.

Pēc institūta absolvēšanas Teodors Zaudmans strādājis Jelgavā Aleksandra skolā, bet 1902./1903. gadā Tukuma pilsētas skolā, kur mācījis arī vēlāko Latvijas valstsvīru Zigfrīdu Annu Meierovicu. No 1903. gada līdz 1907. gadam Zaudmans strādājis par skolotāju Talsu pilsētas skolā, līdz Pirmajam pasaules karam bijis skolotājs F. Cīrķeļa privātā tirdzniecības skolā, bet bēgļu gaitās darbojies Holmā, Vēzenbergā, Staraja Rusā,

Gruhovkā. (Talsos 1918. gadā iebraukušo iedzīvotāju sarakstā viņš minēts kā Frīdrihs Zaudmans, kurš atgriezies Talsos no Holmas.) No 1920. gada, pieņemot uzvārdu Dzintarkalns, līdz pat 1933. gadam bijis skolotājs Talsu vidusskolā un Valsts Talsu ģimnāzijā. Vadījis Talsu Latviešu sadraudzīgo biedrību, 1923. gadā bijis Talsu pilsētas galva, togad dibinājis arī Talsu vidusskolas kultūrvēsturisko muzeju. Dzintarkalna veidota Latvijas Dievturu sadraudzes Talsu draudze, kuras daudzīnājumu telpa (baznīca) iekārtota Dzintaru mājās.

Dzintarkalns publicējies izdevumā “Pirmais Talsu almanahs, 1913.” ar rakstiem: “Talsu apriņķis” (pseidonīms M. Strādnieks), “Dundanga” (P. Puiškalns), “Iz vectēva atmiņu tarbas” (Jaunlībenietis), “Tas bija Māras tirgū” (A. Pusotra). Vēlāk lietojis pseidonīmus E. Zaļmežs, K. Avots. Ar Dzintarkalna vārdu viņš sarakstījis grāmatu “1905. gada revolūcija Talsos un apkārtnē”, 1927.; “Vadonis pa Talsiem un apkārtni”, 1927.; Zaudmanam-Dzintarkalnam daudz rakstu avīzēs: “Balss”, “Baltijas Vēstnesis”, “Talsu Vēstnesis”, “Talsu Balss”, “Talsu Avīze”, publikācijas Talsu dziesmu dienu programmās.

Dzintarkalns miris 1937. gada 7. jūnijā un apbedīts paša izvēlētā vietā Nurmuižas (2005. gadā Lībagu) pagasta Sukturu kapsētā, kur uzstādīta ozolkokā griezta piemiņas zīme.

NOTIKUMI UN AINAS NO TALSU UN APKĀRTNES DZĪVES

Uzrakstīti no T. Dzintarkalna 1931. g.
Varēs publicēt 1981. Uz daudzu vēlēšanos var publicēt 1961. g.

Pirmā burtnīca

1931. g. 19. janvārī.

1.

Par mani un manu dzīvi Dzintaros¹ un agrāk (Talsos) tiks sniegtas ziņas īpašos uzzīmējumos², varbūt autobiogrāfijas vai memuāru veidā. Tāpēc šē par to nerakstīšu.

2.

Mans tuvākais kaimiņš uz Talsu pusi pa labo roku [no ceļa] ir Bētiņu³ saimnieks Fricis Hermansons, dūšīgs, enerģisks rīkotājs; pieņēmis uz renti vēl klāt Leišu⁴ un Daģu⁵ mājas. Lai gan F. H. ir arī aprīnķa valdes loceklis, tomēr mājās visu redz un visu zin. Puišiem un meitām [pie viņa] jāizstrādā normas, t.i. cik prakse vispārīgi uzstādījusi darba normu, tik arī patiešām jānostrādā. Ja nē, tad [viņš] saka: “Es jums maksāju pienācīgu, stipru algu, jums jādod man pretī pienācīgs darbs vai jātaisa jauns līgums.”

Ja [Hermansons] līgst sievas pilsētā pie biešu kaplēšanas vai citiem darbiem, tad piesaka: “Ja jūs nāciet strādāt, tad dodu 2 latus dienā, bet, ja strādāt un plāpāt, tad zināms procents tiks atvilks, jo plāpāšana aizņem laiku.”

Bētiņos ir elektromotors malkas zāģēšanai un ekseļu⁶ griešanai. Hermansons 1930. gada rudenī lika izdrenēt lauku pāri lielceļam pret Dzintariem un purvaino ieleju starp pēdējiem un Bētiņu mājām.

Kaimiņi saka: “Ja visi būtu tādi saimniekotāji kā Bētiņš, tad nevienās mājās neredzētu sliktu dzīvi.”

3.

Pretstatu uzrāda bijušā Daģu saimnieka dēli — divi brāļi Salmiņi. Tie nav spējuši mājās noturēties, tās pēc tēva nāves pārdotas (ap 1925. g.) un tagad pieder ārstam Podniekam⁷ Ventspilī, un šis mājas izrentējis Bētiņam⁸.

Salmiņi nodarbojas ar malkas zāģēšanu Talsos, un žēl paliek tos redzot ejam no Daģiem uz pilsētu: seja zemes krāsā, acis stiklotas, kājas “kleinas” (līkas), rokas mētājas kā pātagas. Esot lieli narkotiķi, un bez uzbudinošiem līdzekļiem nespēj dienu pavadīt. Caur to arī krituši kāda izmantotāja nagos, kas tos ierosinājis (uzvedinājis) mājas pārdot, saņemt naudu un vest bezrūpīgu dzīvi. Viņu “ļaukais gars” bijis Otto Janpēters, kura nams un atslēdznieka darbnīca turpat Mīlenbaha ielas galā. Tecina arī viņš vīnu un dresē medību suņus. Janpēters pat izdabūjis (citi saka izkrāpis) vekseli no Salmiņiem par Ls 1600 un mājas jau tikpat kā bijušas viņa rokās, bet iejaukušies Salmiņu radi un citi cilvēki — un tā mājas pārgājušas citu rokās.

Salmiņiem trūkst spējas jebkādu saimniecību vest.

4.

Citādi ar Leišu⁹ saimnieku Frici Tīfentālu, Bētiņu vecāko dēlu, kam Bētiņu mājas īsti būtu piekritušas¹⁰, bet vecais Bētiņš tam atdevis Leišus, bet meitai atstājis Bētiņus,

¹ tolaik Nurmuižas, bet 2005. gadā Lībagu pagastā

² tekstos

³ 2005.g. Kārļa Mīlenbaha 42

⁴ Vecleiši — 2005. gadā Lībagu pagastā

⁵ nojaukta

⁶ sasmalcināti salmi, siens vai zaļā masa

⁷ Porniekam

⁸ Fr. Hermansonam

⁹ Vecleišu

¹⁰ likumīgi pienākušās

kur par iegātni iegāja Fr. Hermansons Dundagas Plintiņu saimnieka dēls, pulkvedis-leitnants un Lāčplēša [kara ordeņa] kavaliers. Fr. Tīfentāls [Vecleišos] pats nesaimnieko, bet mājas atdevis uz renti svainim Hermansonam. Viņš saka: “Es labāki par H. nespēju saimniekot, lai tad saimnieko viņš. Lai viņš noskrienas priekš abām mājām. Es mīlu mierīgu dzīvi un, kad man sava iztikšana, tad pietiek.”¹¹

5.

Šorīt 20. janvārī egļu mežs aiz žīdu kapiem gluži pasakains: egles nevar pazīt, tās nav zaļas, bet gluži baltas. To dara biežais sniegs uz zariem un zaros, un gar koku. Tādu mežu gan reti vai nemaz nedabū redzēt. Egles ap 20—25 gadu vecas. Še 1890. gadā bija biezs, vecs egļu mežs, 1905. gadā še bij izcirsts klajums un tagad biezs, jauns egļu jaunmežs.

6.

Daģiem iepretī otrpus lielceļa, kuŗš pagājušā rudenī bij ļoti dubļains, jo netiek kārtīgi uzlabots, atrodami Upsēji ¹². Tagad še saimnieko Kārlis Paegle, skolotāja Paegles dēls un klibā Upsēja dēla dēls. “Klibo” barons Firkss 1921. gadā izlika no mājām un viņš pa ziemu paglābās pie manim Bučiņkrogā. “Klibais” sūdzējās, prāvu vinnēja un tika mājās atpakaļ. Bet Centrālā zemes ierīcības komiteja viņu tomēr “apcirpa”, atstājot mājas centru ar 10 ha zemes. Pagājušā gada septembrī tur sarīkoja 1. pēckara Talsu apriņķa lauksaimniecības izstādi uz kuŗas atklāšanu pat bija ieradies Valsts prezidents A. Kviesis, nosacīdams garu runu par lauksaimniecības smago stāvokli Latvijā un citur.¹³ Upsējos vēl veca istaba¹⁴ ar plašu dūmu namu. No istabas uz lielceļa pusi nav durvis, nava arī puķu un krūmu.

¹¹ Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas datiem Talsu apriņķa Nurmuižas pagasta vecsaimniecībā Dzintari dzīvojuši: Neprecējies saimnieks Teodors Dzintarkalns (dz. 1874.g.) ar kalponi Mariju Auziņš (1891) un kalpu Pēteri Liepiņu (1910). Dzīvojusi arī koku apstrādātāja Friča Graudiņa (1889) ģimene ar sievu Bīni (1898), meitu Austru (1925), dēliem Rihardu (1929) un Arnoldu (1931).

Vecsaimniecībā Leiši, kas atradās aiz Talsu mācītājmuižas Šķēdes-Iģenes virzienā, saimniekojis Kārlis Vēbers (1892) ar sievu Juliju (1895), dēlu Aleksandru (1916), meitu Eriku (1921) un laukstrādnieku saimi, tādēļ saprotams, ka Dzintarkalns ar nosaukumu “Leiši” domājis vecsaimniecību Vecleiši, kur tiešām dzīvojis saimnieks Fricis Tīfentāls (1880) ar sievu Klāru (1872), radinieci Malvini Paegli (1889) un laukstrādnieku ģimene: Roberts Treiers (1896) ar sievu Mildu (1892), dēlu Albertu (1925) un meitu Zilviju (1928).

Dzintarkalna minētajā Nurmuižas pagasta vecsaimniecībā Bētiņi 1935.gadā dzīvojusi saimnieka Friča Hermansona (1891) ģimene ar sievu Minnu (1895), dēlu Ilmaru (1926) un aukli atraitni Trīni Jasins (1871). Dzīvojis arī dārznieks Ansis Rutens (1913), laukstrādnieki: polis Kazimirs Giedziņš (1909), latgalieši Zenons Skapars (1916) un Janis Laizāns (1912), igauniete Olga Erdmans (1896), Dore Bērtāls (1891) un lopkopējs Ansis Meijers (1893).

Nurmuižas pagasta vecsaimniecības Daģi saimniece 1935. gadā bijusi Anna Pornieks (Dzintarkalns burta “r” vietā rakstījis “d”), kura pati Daģos nedzīvo. Saimniecībā dzīvojuši Kristaps Salmiņš (1880) ar brāli Frici (1875); stērķeļfabrikas darbinieks Antons Kivrankš (Kivrinš-Kivrans; 1901) ar sievu Emīliju (1903), meitām Iru (1926) un Ivu (1931); laukstrādnieks Atis Bārs (1878) ar sievu Ankatrini (1873) un Ernests Štelmahers (1861) ar sievu Ievu (1853).

¹² 2005. g. K. Mīlenbaha 23

¹³ Pati pirmā lauksaimniecības izstāde Talsos, kā ziņo laikraksts “Baltijas Zemkopis” 1876. gada 34. numurā, ar kādreizējā miesta vecākā Vilhelma Kronberga gādību sarīkota 1876. gada 18., 19., 20. augustā.

¹⁴ dzīvojamā ēka

7.

No Upsējiem uz Bētiņu pusi, pretī Bētiņu dārza vārtiņiem, redzama Upsēju mazistaba¹⁵, kuru pērn pārbūvēja: no 2 istabiņām izdabāja 4, pacēla augstāki, pamūrēja pamatu un ielika jaunus logus. Še apmetās uz dzīvi Upsēja māsas vīrs [Vilis] Puriņš, kriminālpolicists. Var redzēt, ka viņš mājiņu un tās apkārtni uzskops. Pagājušā rudenī gar ceļmalu no mājiņas priekšas uz Bētiņu pusi iestādīja eglītes.

8.

Aiz Upsējiem no vienas puses un Daģiem no otras puses ceļam iesākas Talsu pilsētas teritorija. Upsēju pusē starp kokiem saskatāma Talsu ģimnazija (Oktes pils)¹⁶. Starp pēdējo un Upsējiem ģimnazijas sporta laukums, kur ģimnazisti vairāk vasaras raka vaiga sviedros un melnās miesās (vārda tiešā nozīmē, jo daži strādāja bez kreklīm un miesa tiem bija apdegusi tumši brūna). Pagājušā vasarā dažādas jauniešu organizācijas uz tā diezgan bieži sarīkoja futbola sacīkstes un sporta svētkus. Vēl malas un virsma nav gluži izveidotas un apstādītas. Tikai mala pret Upsējiem apstādīta ar eglītēm 1926. g., kuŗas ne sevišķi lāgi¹⁷ aug.

9.

Skolas parks, kas ierīkots 1890. g., jau krietni saaudzis. Tas visapkārt apņemts ar ceriņu un platēršķu¹⁸ dzīvžogu. Gar Mīlenbaha ielu pagājušā vasarā vajadzēja noliet cementa trotuaru (vēl tur grāvis), bet pilsētas valde nebija izstrādājusi laikā noteikumus par šādu taisīšanu. Budžetā nauda ir atvēlēta Ls 2000. Redzēs vai šīnī vasarā uztaisīs, citādi nauda var iet zudumā (valdība atvelk atpakaļ) un trotuars paliek netaisīts.

10.

Šodien, 1. februārī biju divās baznīcās: luterāņu un baptistu. Pirmā baznīcā iegāju pulkstens 10 un 30 minūtēs. Dziedāja pēc dziesmu grāmatām 405. dziesmu. Baznīcēnu lielajā telpā visai maz, ap 80 cilvēku, starp tiem vīriešu kādu 10. Pēdējo pantu dziedot, mācītājs uzieta uz kanceles un sāk sprediķot: "Dieva tā tēva žēlastība, Kristus mīlestība un Svētā gara sadraudzība lai ir ar jums visiem. Amen. Klausīsimies šīs dienas evaņģēliju, kas uzrakstīts no priecās mācītāja Mateusa 20. nodaļā no 1. — 16. pantam un skan tā:

Jo tā debesu valstība ir kā kāds nama tēvs, kas no rīta agrumā izgāja strādniekus derēt savā vīna kalnā...

Mīļie iekš tā Kunga! Šodien mēs svētījam 9. svētdienu priekš Lieldienām. Tā ir vidū starp Kristus dzimšanas un augšāmcelšanās svētkiem. Šodien mūsu domas atiet uz bijušo Kristus dzīvē un arī aiziet nākamībā, kas būs. Bet šīs dienas evaņģēlijs runā par dzīvi. Tas runā par mājas tēvu un par strādniekiem.

Mīļie iekš tā Kunga! Mēs zinām, kas ir tas lielais mājas tēvs, mēs zinām arī, kas ir tie strādnieki. Mēs zinām, ka mājas tēvs mīl kārtību un sava nama apkopšana tam rūp. Viņš cītīgi meklē pēc strādniekiem savā vīna kalnā. Mēs visi esam tie strādnieki, derēsim pie viņa un būsim cītīgi strādnieki!

Bet tu, ak svētais tēvs, svētī mūs iekš tavas patiesības, jo tavi vārdi ir tā patiesība. Amen.

¹⁵ 2005. g. K. Mīlenbaha 27

¹⁶ 2005. g. K. Mīlenbaha 19 — Talsu novada muzejs

¹⁷ labi

¹⁸ iesp. vilkābeļu